

Dnr V/320/2022

Anvisning för läroanstalter inom kosthållsbranschen

Anvisning för läroanstalter som ordnar prov för
serveringspass

Inledning

Enligt alkohollagen (1102/2017) ska serveringsstället se till att den ansvariga föreståndare eller andra för uppgiften utsedda person har ett intyg som visar personens kunskaper om alkohollagen, enligt ett formulär som godkänts av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira).

Bestämmelserna som gäller personalen ingår inte i förutsättningarna för beviljande av tillstånd, inte till förutsättningarna för beviljande av tillstånd, men tillståndshavaren ansvarar för att skyldigheterna enligt lagen uppfylls som en del av planen för egenkontroll enligt 56 § i alkohollagen. En ansvarig föreståndare som företräder tillståndshavaren och har utsetts av denne, eller en annan person som tillståndshavaren har utsett för denna uppgift, ska finnas på plats på ett serveringsställe som är öppet för kunder.

Denna anvisning ersätter den föregående anvisningen av den 2 mars 2018 för läroanstalter i restaurangbranschen (Dnr V/8307/2018) från och med den 10 januari 2022.

Anordnande av prov

Intyg över kunskaper om alkohollagen beviljas av en läroanstalt som med tillstånd av statsrådet eller undervisnings- och kulturministeriet ger utbildning i restaurangservice. Läroanstalterna behöver inte skaffa något annat officiellt godkännande för att ordna prov. I alkohollagen (1102/2017) eller social- och hälsovårdsministeriets förordning om tillsynen över alkohollagen (158/2018, nedan SHM:s förordning) finns inga närmare bestämmelser om hur provet ska ordnas.

På Valviras webbplats finns en förteckning över läroanstalter som ordnar prov för serveringspass. Listan uppdateras utifrån läroanstalternas anmälningar.

Att beakta när proven ordnas

För att minimera missbruk ska läroanstalten på ett tillförlitligt sätt kontrollera identiteten hos den som kommer för att avlägga provet. Läroanstalten får själv bestämma om provet ska avläggas för hand eller på dator. Det är viktigt att provet utförs under tillräcklig övervakning. Provet kan avläggas som ett individuellt prov på distans om provet kan övervakas personligen under hela genomförandet.

Läroanstalterna bestämmer själva på vilket språk proven ordnas. Valviras läromaterial om servering av alkoholdrycker finns på finska, svenska och engelska.

Läroanstalten kan också ordna provet muntligt om det finns särskilda skäl till det, till exempel läs- och skrivsvårigheter eller invandrare med språksvårigheter. Enligt läroanstaltens eget övervägande är det tillåtet att anlita en pålitlig och opartisk tolk vid provet. Det är tillåtet att använda ordbok vid provet, men provövervakaren ska kontrollera ordboken före provet. Annat material får inte användas i provet.

Provfrågor

Enligt SHM:s förordning ska provet innehålla sammanlagt minst 30 frågor. I provfrågor ska behandlas åtminstone de bestämmelser i alkohollagen som gäller

- serveringsförbud,
- övervakning och upprätthållande av ordning som personalen ansvarar för,
- serveringsområdet och

- serveringstiderna.

Provet anses vara godkänt om den som avlägger provet får minst 80 procent av det maximala antalet poäng.

Valvira har i samarbete med läroanstalterna sammanställt en frågebänk. Frågorna är av typen rätt/fel eller flervalsfrågor. Frågorna grundar sig på Valviras anvisning "Servering av alkoholdrycker" som finns på Valviras webbplats (www.valvira.fi). I anvisningen "Servering av alkoholdrycker" behandlas förutom det som nämns i SHM:s förordning även till exempel marknadsföring och ansökan om serveringstillstånd. I provet kan ingå frågor om marknadsföring, men ansökan om serveringstillstånd behöver inte behandlas. Därför innehåller frågebänken också frågor om marknadsföring.

Läroanstalterna kan välja provfrågor ur frågebänken eller själva utarbeta frågor. Det är inte obligatoriskt att använda frågebänken, men det rekommenderas. Om läroanstalten själv utarbetar provfrågorna rekommenderar Valvira att frågorna är rätt/fel-frågor eller flervalsfrågor. I provet kan dock inkluderas essäfrågor. Frågor som kräver ett motiverat svar och som bättre än flervalsfrågorna kan mäta personens kunskaper om alkohollagstiftningen ska utformas så att svaren på dem kan bedömas och poängsättas på ett tydligt sätt. Frågor som lämnar rum för tolkning bör undvikas. Valvira rekommenderar att provet innehåller 40 frågor, varav 30 är rätt/fel-frågor och 10 flervalsfrågor.

Valvira rekommenderar att läroanstalterna behåller provfrågorna för sig själva och inte överlåter dem till de personer som deltar i provet så att de kan föras bort från läroanstalten. Den som avlagt provet ska dock på begäran ges möjlighet att vid läroanstalten få se sina provpapper och de bedömningsgrunder som tillämpats på svaren.

Anvisningen "Servering av alkoholdrycker" fungerar också som ett centralt undervisningsmaterial på kurser som förbereder för provet vid läroanstalter inom kosthållsbranschen. Man kan också avlägga provet utan att delta i utbildningen vid den läroanstalt som ordnar provet. Då studerar personen som deltar i provet anvisningen självständigt.

Intyg

Kunskaper om alkohollagen påvisas med ett intyg som beviljas av en läroanstalt som ger utbildning i restaurangbranschen, det vill säga ett serveringspass. Intyget beviljas personer som med godkänt resultat har avlagt ett prov som bedömer deras kunskaper om alkohollagen och kännedom om övervakningsrutinerna.

Valvira har med stöd av 57 § i alkohollagen godkänt formuläret för intyget. Läroanstalten ger den som avlagt provet med godkänt resultat ett intyg enligt det formulär som godkänts av Valvira. Intyget över godkänt prov ges i läroanstaltens namn. Ingen extra text ska ingå i det intygsformulär som Valvira godkänt. Läroanstalten ska inte heller ge något annat intyg utöver det egentliga intyget.

Läroanstalten kan självständigt besluta om intyget ska undertecknas av en eller två personer. Valvira ser inget hinder för att intyget undertecknas med avancerad elektronisk signatur. Som bilagor till anvisningen finns tre alternativa intygsmallar. Läroanstalten kan också själv besluta vem som ska underteckna intyget. Den som undertecknar intyget bör dock vara en person som vid behov kan ge råd kring serveringspasset.

En kopia av intyget ska förvaras i pappersformat eller elektroniskt vid läroanstalten. Om intyget försvinner kan man be den läroanstalt som beviljat intyget om att få en kopia av intyget.

Utbildningar och examina som motsvarar provet

Grundexamen och yrkes- och specialyrkesexamen inom kosthållsbranschen samt yrkeshögskoleexamen inom turism- och kosthållsbranschen anses motsvara avläggande av provet om kunskaper om alkohollagen, om examen omfattar kunnande i de ämnesområden som behandlas i provet. En läroanstalt får utfärda ett intyg över kunskaper om alkohollagen till en person som avlagt examen. Det är bra att i examensbetyget anteckna att examen uppfyller de krav som ställs på ansvarig föreståndare i alkohollagen (1102/2017).

Ett intyg över kunskaper om bestämmelserna om servering av alkoholdrycker som har utfärdats av en läroanstalt som ger utbildning inom landskapet Åland godkänns som ett sådant intyg som motsvarar behörighet som ansvarig föreståndare.

Avgifter

Läroanstalten har rätt att ta ut en avgift för provet. Avgiften motsvarar högst de faktiska kostnaderna för anordnandet av provet.

Övergång

Bestämmelserna om serveringspass trädde i kraft i början av 2003. Ett intyg över kunskaper om bestämmelserna om servering av alkoholdrycker som fåtts efter detta godkänns för att påvisa kunskaper om alkohollagen även under den nya alkohollagen (1102/2017), med andra ord behöver personer som redan har avlagt serveringspass inte förnya provet efter den 1 mars 2018.

Enligt lagens övergångsbestämmelse, det vill säga 93 §, anses den som på det sätt som avses i 21 b § i den gamla lagen (1143/1994) är behörig att vara ansvarig föreståndare för ett serveringsställe också uppfylla kompetenskraven enligt alkohollagen (1102/2017).

Mer information

Mer information fås per e-post på adressen alkoholi@valvira.fi.

3.1.2022

Direktör	Jussi Holmalahti
Inspektör	Johanna Hallberg

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården, Valvira

Bangårdsvägen 9, 00520 Helsingfors
PB 43, 00521 Helsingfors
Koskenranta 3, 96100 Rovaniemi

Telefon 0295 209 111
kirjaamo@valvira.fi
valvira.fi

Bilagor

Av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården Valvira godkänt intygsmall med två undertecknare

Av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården Valvira godkänt intygsmall med en undertecknare

Av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården Valvira godkänt intygsmall för intyg med elektronisk signatur